

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 29 του Οκτώβρη 1906 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 219

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

- Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. 'Εθνικά σχολεία και Νόμοι.
- ΝΙΚΟΣ ΒΕΗΣ. 'Ονειρογράμματα από τους Κορυφούς.
- Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Αγαπόντας (δήγημα).
- ΜΙΧ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ. Οι άπεργίες.
- ΕΝΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΣ. Μέγας πατριώτης πού τὰ εθυσίασε όλα.
- Α. Ε. 'Η χαμένη χαρά.
- ΤΟ «ΑΝΕΧΤΙΜΗΤΟ». Γράμματα τῶν κ. κ. Πάλλη και Βελέη.
- Σ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ. 'Η απόφαση τοῦ Δία.
- ΟΣΣΙΑΝ. 'Η άρπαγή τῆς Ουαϊόνας.
- Η ΛΑ-Ι-ΚΗ ΧΗΜΕΙΑ. (Γράμμα τοῦ κ. Ο. Ρουσοπούλου).
- ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ. Τὰ τελευταία μου κνήμη.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Τάνταλος, Δέαντρος Παλαμῆς, Ρήγας Γκόλφης, Ν. Ζαχαρίας.
- Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Προάματα (Ρωμοὶ κ' Ἀσβαίντες—Φτερωτὸς συβολοιογράφος—Τροχοφόρα μαρμανιόλα—Νέα ἀπὸ τῆ Βουργαρία—Οἱ πατριῶτες τῶ φονιδῶν).
- ΜΕ ΤΗΝ ΤΣΙΠΙΔΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΕΘΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

Στὸ περασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά» ὁ κ. Ξενοπούλος μᾶς ξηγᾶει πὼς τὸ κλασσικὸ δασκάλειμα ἀρχίζει στὸν τρισευτυχισμένο τόπο μας ἀμέσως ἀπὸ τὸ Νηπιαγωγεῖο, καὶ πὼς εἶναι καιρὸς πᾶς ὁ «Νουμάς», πού φροντίζει γι' ἀρραβητάρι, νὰ φροντίζει καὶ γιὰ ἓνα σχολάκι. Γιατί, λέει, γιὰ σχολεῖο εἶναι ἴσως ἀκόμα νωρίς.

Ἀκόμα νωρίς; Τάχα δὲν ξέρε; ὁ κ. Ξενοπούλος πὼς κάθε μέρα πού περνᾶ μετὰ τὸ σημερινὸ εκπαιδευτικὸ σύστημα, εἶναι καὶ μιὰ ἁμαρτία, κ' ἓνα ἔγκλημα πού κάνει τὸ ἔθνος στὸν ἑαυτό του; Νωρίς ἀκόμα γιὰ νὰ λευτερώσουμε τὰ πικιδιά ἀπ' τὰ μυαλοσκοτωτήρια; Νωρίς ἀκόμα γιὰ νὰ πατήσουμε τὸ μιστριωτοθρεμένον δασκαλῆκι, πού κατάντησε ὅλους τοὺς σημερινούς νιούς, ὅλους τοὺς αὐριανούς πολίτες, νεροδυσιασμένα καὶ κλασσικοποιημένα μυαλά; Νωρίς ἀκόμα, σὲ τέτοιες στιγμῆς πού φανερὰ ξεσπάει τὸ πολύχρονο κρυφοδούλεμα τοῦ δασκάλικου σαρκιῶ ἢ σὲ κάθε λογῆς ἐθνικὰ μουντζουρώματα; Τοῦ κ. Ξενοπούλου τίς τέτοιες ἐπιφύλαξεις δὲν μπορῶ νὰ τίς νοιώσω, ἐξὸν ἃ θέλει νὰ πει μ' αὐτὸ πὼς ἴσως ἀκόμα εἶναι νωρίς γιὰ τὴ σκοτισμένη κοινὴ γνώμη, καὶ γιὰ τὴν ἀμυαλὴ τρανή καὶ πίστημ Παιδεία.

Μὰ ὅσο κι' ἂ δὲν εἶναι νωρίς, ὅσο κι' ἂν εἶναι ἓνα ἀληθινὸ ἐθνικὸ σχολεῖο πρῶμα τῆς πρῆτης ἀνάγκης στοὺς σημερινούς καιρούς, ἀκόμα κ' ἓνα Νηπιαγωγεῖο, τέτιο πού λαχταρᾷ ὁ κ. Ξενοπούλος,

ὅμως γιὰ τὸν τόπο μας εἶναι γραφτὸ νὰν τοῦ μείνει ἄν ἓνα ὄνειρο. Δὲν μπορεῖ σήμερα κανένας στὴν Ἀθήνα—κι' ἀνάλογα βέβαια σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα—νὰ φτιασει ἀληθινὸ ἐθνικὸ σχολεῖο πού μέσα νὰ μαθαίνει στὰ παιδιὰ τὴ φυσικὴ τους γλώσσα, καὶ κεῖνα τὰ γράμματα καὶ κεῖνα τὰ μαθήματα πού θὰν τοὺς χρειαστοῦνε γιὰ τὸν κατοπινὸ βίον τους, τὸν πραχτικὸ, τὸ λεύτερο, τὸ βίον πού σὲ φέρνει ἀλάργα ἀπὸ κάθε θεσοκυνήγημα, μὰ σιμὰ στὴ δουλειὰ τὴ μοναχὴ σῶστρα κ' ἀνυψώτρα τῶν ἐθνῶνε.

Αἰτία τῆς τέτιας καταντίας μας εἶναι τὸ Πολίτευμα κ' οἱ Νόμοι, αὐτὰ τὰ δύο πού ὅσο λεύτερα κι' ἂν τὰ νομίζουμε πὼς εἶναι, ὅμως στὸ ζήτημα τοῦτο, καθὼς καὶ σὲ κάθε ζήτημα πού δὲν ἔπρεπε, εἶναι σωστὰ στοιχεῖα σκλαβιάς καὶ κακοροζικιάς. Τὸ Σύνταγμα τοῦ 1864 στὸ 16 ἄρθρο λέει πὼς καθένας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνει ἰδιωτικὰ σχολεῖα δίχως ὅμως νὰ ξεφεύγει ἀπ' τοὺς νόμους πού ἔχει ψηφίσει τὸ Κράτος. Κ' οἱ νόμοι αὐτοὶ τί λένε; Λένε, πὼς γιὰ ν' ἀνοίξεις σχολεῖο, πρέπει πρῶτα νὰ πάρεις ἄδεια. Πὼς θάχεις ἀποπᾶνου ἀπ' τὸ κεφάλι σου τὴν ἐπιτήρηση τῆς Ἀρχῆς, πὼς πρέπει νὰ κάνεις τὰ ἴδια μαθήματα πού ὀρίζει τὸ Ὑπουργεῖο γιὰ τὰ δημόσια σχολεῖα, καὶ πὼς πρέπει νάχεις μέσα τὰ «ἐγκριμένα» βιβλία, δηλαδὴ τίς ἀπτικὲς γραμματικὲς, καὶ τίς ἄλλες τέτιες φυλλάδες πού τυπῶνε σήμερα τὸ δασκαλολόι.

Νά, κ' οἱ διάτες μιὰ μιὰ. Ὁ Νόμος τοῦ 1834 «περὶ δημοτικῶν σχολειῶν» ὀρίζει στὸ ἄρθρο 60 πὼς γιὰ ν' ἀνοίξεις σχολεῖο γιὰ τὰ πρῶτα γράμματα, αὐτὸ πού λέμε ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα δημοτικὸ σχολεῖο, χρειάζεται ἄδεια παρμένη ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, ἀφοῦ πρῶτα ἀγνωμοδοτήσει ὁ Νομάρχης «περὶ τῆς ἠθικότητος καὶ ἰκανότητος τοῦ συνιστᾶντος». Κ' ἂν κανένας ἀνοίξει τὸ σχολεῖο δίχως τὴν τέτια ἄδεια τιμωριέται κατὰ τὸ 532 ἄρθρο τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, ἀπ' τὸ Πταισματοδικεῖο. Δὲ φτάνει αὐτὸ μονάχα, μὰ οἱ δασκάλιοι πού θάναί μέσα πρέπει νὰ εἶναι κατὰ τὸ νόμο αὐτόνε (ἄρθρο 61) ἀπὸ κείνους πού ξεφουρνίζουνε τὰ καμαρωμένα μας Διδασκαλεῖα. Δηλαδὴ ἀναγνωρισμένοι ἀπὸ τὸ Κράτος. Μ' ἄλλα λόγια ἀπικιδάγωγοι, ἀμίλουντες τὴν ἑλληνίζουσαν καὶ τὰ τέτια.

Μέσ' στὸ σχολεῖο πρέπει νὰ βάλῃς τὰ μαθήματα πού ὀρίζει ὁ ἴδιος νόμος ἓνα ἓνα στὸ ἄρθρο 1, δίχως νὰ μπορεῖς νὰ ξεφύγεις σ' αὐτὸ οὔτε τρίχα, καὶ καθὼς λέει καὶ τὸ ἄρθρο 63 ἀχρεωστεῖς νὰ ὑπόκησαι εἰς τὰς γενικὰς περὶ σχολειῶν διατάξεις καὶ ὀδηγίας». Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὰ μαθήματα πού ἀναφέρονται στὸ ἄρθρο 1 τοῦ νόμου τοῦ 34 ἔχουνε κάπως ἀλλάχτει ἀπὸ νεώτερους νόμους, μὰ δὲ μπορέσανε ποτὲ νὰ σταθοῦνε μακριὰ ἀπ' τὰ βαλτονέρια τῆς καθαρευουσάνικης σκέψης.

Ἄν ἀνεβοῦμε τώρα στὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ στὰ Γυμνάσια, βλέπουμε τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Ὁ Νόμος τοῦ 1836 «περὶ τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἑλλ. Σχολειῶν καὶ Γυμνασίων» λέει στὸ ἄρθρο 115 πὼς ἂν τύχει καὶ θελήσεις ν' ἀνοίξεις δικὰ σου τέτια σχολεῖα ἀὸ ὀργανισμὸς αὐτῶν χρεωστεῖ νὰ εἶναι κατὰ πάντα ὁμοίμορφος μετὰ τῶν ἑλλ. σχολειῶν τοῦ κράτους, καὶ τὸν τῶν ἀντιστοιχοῦσῶν τάξεων τοῦ γυμνασίου, τὸσον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν, ὅσον καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀπ' αὐτὸν ἰδιότητας καὶ πρὸς τὴν διάταξιν τῶν μαθημάτων καὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων». Κ' ἐδῶ πάλι χρειάζεται ἡ ἄδεια τοῦ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας «ἐπιδομένη ἀφοῦ ἐρωτηθῆ ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ, καὶ ἀκουσθῆ ἡ γνώμη τοῦ ἀνήκοντος γυμνασιάρχου εἰς τὸν ὅποιον θέλει ἀνατίθεισθαι ἡ ἄμεσος ἐπιτήρησις». (Ἄρθρο 116). Κι' ὄχι μονάχα αὐτὰ μὰ κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς 11 τοῦ Μᾶη 1884 ἄρθρο 45, πρὶν τὸ ἰδιωτικὸ σχολεῖο κάμει ἐξέταση, πρέπει νὰ στέλνει στὸ γυμνασιάρχην πού τὸ ἐπιτηρεῖ καὶ στὸ Ὑπουργεῖο πίνακες πού νὰ δείχνουνε τί μαθήματα διδαχτήκανε σὲ ὅλες τίς τάξεις. Ἄλλιῶς ἡ εξέταση δὲ μπορεῖ νὰ γίνει.

Μὰ ἡ σκλαβιά πάει πέρα πέρα ἀκόμα, γιὰ ὅλα τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Ὁ νόμος ΒΤΓ' τοῦ 1895 ὀρίζει πὼς καὶ στὰ σχολεῖα αὐτὰ πρέπει νὰ μπαίνουνε μόνο τὰ βιβλία πού «ἐγκρίνονται» ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο. Τοῦ κάκου λοιπὸν κάθε φροντίδα γιὰ τὰ παιδιὰ, ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ πού γίνεται ἀπ' τὸ Ὑπουργεῖο γιὰ τὴν ἐγκρίση τῶ βιβλίωνε κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς 10 τοῦ Οκτώβρη 1895 εἶναι ὅλη συστημένη ἀπὸ δασκάλους. Αὐτοὶ εἶναι εἰ μπόγηδες πού μετὰ τίς κοφτερές λεπίδες τῆς καθαρευουσας σφάζουνε τ' ἀνθισμένα νιάτα καὶ σκορπᾶνε κατὰ διὰβόλου τὸ πολυτίμητο αἷμα τῆς Ρωμιουσῆς, ἔχοντας ἀπὸ πᾶνου τους τὴν εὐλογία τῆς πίστημης Παιδείας.

Κατόπι ἀπ' τίς ἀλυσσίδες αὐτῆς τῶ νόμων ἀκολουθῶνε σὲ διάφορους καιρούς πολλές «ἐγκύκλιες» διάτες τοῦ Ὑπουργεῖο γιὰ τὰ ἰδιωτικὰ σχολεῖα, σὰ νὰ φοβᾶται τίς πὼς κάποια ἀντίδραση μπορεῖ ν' ἀντιταχτεῖ ἀπὸ κεί πέρα στὴ σχολαστικότητα καὶ στὴ σκλαβιά. Μιὰ ἀπ' αὐτῆς ἡ 13304 τοῦ 1884 «περὶ ἐπιτηρήσεως τῶν ἰδιωτικῶν παιδευτηρίων» διατάζει τοὺς ἀρμόδιους νὰ ἔχουνε ἄγρυπνο τὸ μάτι τους γιὰ νὰ βλέπουμε μήπως τυχὸν ἡ ὀργάνωση τῶν τέτιω σχολειῶνε δὲ μοιάζει μετὰ τὴν ὀργάνωση τῶν σχολειῶνε τοῦ Κράτους. Καὶ συσταίνει σοβαρὴ ἐπιτήρηση σὲ ὅλα, στὰ μαθήματα, στὰ βιβλία, στοὺς δασκάλους, στὶς τάξεις.

Ἐλθετε λοιπὸν ὕστερα ἀπ' αὐτὰ νὰ μιλήστε γι' ἀληθινὸ ἐθνικὸ σχολεῖο, τέτιο πού ὄνειρευόμαστε οἱ δημοτικιστάδες. Ὅμως μπορεῖ νὰ πει ὁ κ. Ξενοπούλος πὼς δὲ μίλησε αὐτὸς γιὰ σχολεῖο, μὰ γιὰ

σκολάκι, γὰ Νηπιαγωγέο πού δὲ θὰ εἶχε τὸν κίν-
τυνο νὰ πετροβοληθεῖ καὶ νὰ καεῖ σὲ καμιὰ λαϊκὴ
ἐξέγερση. Σ' αὐτὸ ἴσως καὶ νάχει δίκιο. Ὁ λαὸς
μας ἀσυνείδητα θὰν τὸ καλοδεχότανε. Ἐξὸν ἂ βγαί-
νανε οἱ διάφοροι Μιστριώτηδες καὶ τοῦ λέγανε πὼς
κιντυνεύει τὸ Ἔθνος. Πράμα πού εἶναι φυσικὸ νὰ
γίνει, γιὰτὶ τὸ τέτιο σκολάκι θὰ χάραζε μιὰ ἀρχὴ
γιὰ μεγαλύτερες λευτεριές, καὶ τὰ τέτια τὰ φο-
βᾶνται οἱ δασκάλιοι σὰν ἡ φωτιά τὸ νερό. Κ' ἵπειδὴ
τότες θὰ κιντυνεύανε αὐτοὶ, ἄρα θὰ κιντυνεύε τὸ
Ἔθνος. Μὰ κ' ὁ λαὸς ἂ δὲ χαμπαρίση τίς φωνές
τους, αὐτοὶ βαστᾶνε στὰ χέρια τους τὴν πίστημῃ
Παιδεία, πού ἐφαρμόζοντας τὸ νόμο θὰ κλείσει τὸ
κατακαημένο τὸ σκολάκι. Γιατὶ θὰ ζετᾶσει καὶ θὰ
βεβαωθεῖ πὼς κεῖ μέσα δασκαλεύανε τὰ παιδιὰ
στὴ δημοτικὴ, στὴ μαλλιάρη, στὴν προδότρα γλώσ-
σα, κ' ἀπόδειξη τ' Ἀρφαθητάρη τοῦ Νουμά πού
δὲ θάνα: «ἐγκεκριμένο».

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς γιὰ τὰ Νηπιαγωγεία δὲν
δρίζουνε πολλὰ πράματα οἱ νόμοι. Κ' ἀφορμὴ,
γιατὶ τὰ σκολάκια αὐτὰ εἶναι ἐφεύρεση τῶν κατο-
πινῶνε χρόνων ἀπ' τὸ 34, κ' οἱ νόμοι μας γιὰ τὴν
Παίδειά εἶναι μπαγιατίκοι. Μὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ
μᾶς πεῖ πὼς «ἡ ἐρμηνεία» τοῦ Ὑπουργείου τῆς
Παιδείας δὲ θὰν τὰ κατατάξει—ὅτα γεννηθεῖ ζή-
τημα—κ' αὐτὰ στὰ δημοτικὰ σκολεῖα, κ' ἀπὸ
τούς νόμους κείωνε παίρνοντας διάτες δὲ θὰ κλείσει
τὸ δικὸ μας τὸ προδοτικὸ;

Ἀπὸ καιρὸ ἀκούω πὼς λογαριάζουνε οἱ δημοτι-
κιστάδες τῆς Πόλης μας νὰ φτιάσουνε τέτιο ἀλη-
θινὸ ἐθνικὸ σκολεῖο. Πιστεύω πὼς θὰν τὸ καταφέ-
ρουνε, ἀφοῦ ἔχουνε συνμεταξὺ τους καὶ τὸν τρανὸ
Φωτιάδη, καὶ δὲν ἔχουνε ἀποπάνου τους τὴν σκλα-
βιά τῆς πίστημῃς Παιδείας πού ἔχουμε ἐμεῖς ἐδῶ οἱ
λεύτεροι. Ἴσως νάναί γραφτὸ ἀπὸ κεῖ νὰ μᾶς ἔρθει
ἡ γνώση, ἀμα φανερωθοῦνε τὰ βέβαια, σωτήρια
ἀποτελέσματα πού θάχει γιὰ τὴ Ρωμιόσυνῃ ἓνα τέ-
τιο σκολεῖο.

Ἴσαμε τότε ἐμεῖς ἄς περιμένουμε κ' ἄς ἀγω-
νιζώμαστε.

Δ. Π. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
Δικηγόρος

Ο ΚΗΠΟΣ ΜΟΥ

Τὸν κήπο μου ρημάζει κρούου βοριά πνοή
κι ἄδια κλωνιά βογκοῦνε μὲ κλάψα, μὲ βοή.
Ἀνθόφυλλα καὶ φύλλα, πεσμένα ἓνα σωρὸ
χορτσούνε μὲ θρήνος τοῦ Χάρου τὸ χορὸ.

Ἄουοι παταεῖ τὸ πόδι, τῶ φύλλωνε ὁ τριγυρὸς
μου κραινεῖ:—Ἐδῶ ἀπὸ κάτω θρηνεῖ ἓνας ρημαγμὸς
Κι ἀκούω στὰ βαθιά μου λυπητερὴ μιὰ ἠχώ
ν' ἀντιλαλή μὲ βόγγο τοῦ ἀγέρα τὸν ἀγρό.

Στὰ βάρη τῆς ψυχῆς μου, μὲ πόνο μουσικὸ
σὰ γέρω, κάποιου κήπο ξανοίγω μαγικὸ,
πού σέρνονται μὲ θρήνος, πεσμέν' ἀπὸ καιρὸ,
ἀνθόφυλλα καὶ φύλλα τοῦ Χάρου τὸ χορὸ.

Κι ἂν κάποι, στὰ δρομάκια, σὰν ἴσκιος ὄνειρευτὲς
ξανοίξω νὰ περνοῦνε Νεραΐδες λαιρευτὲς,
σιδάφροπότημά τους τῶ φύλλωνε ὁ τριγυρὸς
μου κραινεῖ:—Ἐδῶ ἀπὸ κάτω θρηνεῖ ἓνας ρημαγμὸς.

ΓΛΥΚΕΙΑ ΣΚΛΑΒΙΑ

Τὰ φτερά μου ὀλόνοιχα, σὰν τὸν ἄσπρο κύκνο,
ἀπλωσα σιἀπέραντο τοῦ αἰθέρα λίγνο,

μὲ τὸ μάτι ἀρπάζοντας κἀθε φῶς πὸν ὀμπρός μου
χάραζε ἀπ' ἐπόμενα τοῦ γαλάζιου κόσμου.

Ἄπλωσα κι ἀψήλωσα μὲ τὴν πλάνα ἐλπίδα
τῆς Ἰδέας νῆδραχνα τὴ χροσὴ ἀλυσιδα
κ' ἔτσι ν' ἀλυσοῦδανα τὸν τρανὸ τὸν πόθο,
πού βαθιά τὸ δόντι του μέρα νύχτα νοιῶθω.

Λίγο καὶ μοῦ παίρνουνε τὸ φτωχὸ κεφάλι
τὰ γαλάζια κύματα, τοῦ ἄπειρου ἢ ζάλη . .
διαν ξάφνου πρόβαλες, ἄγγελος, μπροστά μου
κι ἀπαλὰ μοῦ διπλωσες τάνοιχτὰ φτερά μου.

Κ' ἔτσι βλέπω ὀλόλαμπρο, τώρα, στὴ ματιά σου
κάθε φῶς ἀπόκοσμο καὶ μὲ τὰ μαλλιά σου
σκλάβο σου γλυκοῦδеса τὸν τρανὸ τὸν πόθο,
πού βαθιά τὸ δόντι του μέρα νύχτα νοιῶθω.

Χάλκη

TANTALOS

ΜΕΓΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΠΟΥ ΤΑ ΕΘΥΣΙΑΣΕ ΟΛΑ....

(Ἀπάντηση στοὺς «Τυραννοδιῶχτες» τοῦ ἀρ.δ.
217 τοῦ «Νουμά»).

Δυὸ μονάχα λόγια.

Συζητῶ μὲ οὔλη τὴν προθυμία ὅλα τὰ ζητή-
ματα πού σχετίζονται μὲ τὸ ζήτημα τῆς πατρι-
δας μας, τῆς Κρήτης, φτάνει μόνον νὰ μοῦ ἀπαντή-
σουν τίμια, ξάστερα, ἀληθινὰ, οἱ δημοτικιστάδες
τῶ Χανιώ στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ:

1ο) Ψέματα εἶναι ἡ ἀλήθεια, καὶ ἀλήθεια πού
τὴν ξέρουνε καὶ οἱ ἀποθαμένοι τοῦ Ἁγίου Λουκά,
πὼς ὁ Βενιζέλος βγήκε στὸ Θέρισσο μόνον, καὶ τότες
μόνον, ὅταν τὸν ἐβεβαίωσαν οἱ Πρόξενοι πὼς δὲ θὰ
καταδιωχτῆ; Μὲ ἄλλα λόγια, ψέματα εἶναι ἡ ἀλή-
θεια πὼς τὴν ἐπανάσταση τοῦ Θερίσσου τὴν ἔκαμαν
καὶ Δυνάμεις πού μᾶς προστατεύουνε(!);

2ο) Ψέματα εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς δὲν περνοῦσε
ΜΙΑ μέρα χωρὶς νὰ ἀνταλλάξῃ συνεννόηση τὸ Θέ-
ρισσο μὲ τὸ μακαρίτη τὸ Νέγκρι, καὶ ὕστερα μὲ
τὸ Φατσιότι; Ψέματα εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς τα-
χυδρόμοι τοῦ Θερίσσου ἐξεπέζεβαν στὴν ζώπορτα τοῦ
Κονσολάτου, καὶ ἐκαβαλλίκεβαν ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ
Κονσολάτου;

3ο) Ψέματα εἶναι πὼς οἱ μπέηδες Νεήμεης,
Σοφτᾶς, Μπεντρημπέης, Καούρης, Κουντούρης, φρε-
νικασμένοι διῶχτες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, παθιασμένοι
φανατικοὶ κατὰ παντός ρωμιοῦ, ἐβόθησαν μὲ χρή-
ματα τὸ Θέρισσο; Ψέματα εἶναι πὼς τὸ ἴδιο ἔκα-
μαν οἱ Ὀβραῖοι Σεζάνας καὶ Κοέν;

4ο) Ψέματα εἶναι πὼς τὸ πραγματικὰ ἀπολυ-
ταρχικὸ Σύνταγμα μας, εἶναι σπέρμα, παιδί, ἀνά-
θερμα τοῦ Βενιζέλου; Ἄν ὕστερα ἐγίνηκε μητρυγιά
ποῖός φταεῖ; Θυμᾶστε τὴ σοφὴ παροιμία «μοναχὴ
τση τὸ πελέκα... ἢ γαιδάρα τὸ σωμάρι».

5ο) Ψέματα εἶναι πὼς οἱ Καραμπινιέρηδες ὑπο-
μοίραρχοι Ἀτσέρμπος καὶ Πέκκορας ὑποστηρίξαν
πασίγνωστα τοὺς φυγόνδικους τοῦ Βενιζέλου; Γιὰ
ποιοὺς ἐθνικοὺς λόγους ἄραγες;

6ο) Ψέματα εἶναι πὼς ὁ Βορεάδης, ὁ Πωλο-
γεώργης, οἱ Φούμηδες, οἱ Σαββάκιδες καὶ πλῆθος
ἄλλοι, σήμερα κολῶνες τοῦ Βενιζέλου, ὑπῆρξαν οἱ
πιὸ ταπεινοὶ γλύφτες τοῦ Πρίγκηπα, οἱ πιὸ ἐξευ-
τελισμένοι κόλακίς του, οἱ πιὸ τιποτένιοι ὕβριστά-
δες τοῦ Βενιζέλου, καὶ ἐγίνηκαν οὔλο Βενιζελικοί
γιατὶ δὲν ἐγίναν οὔλο Σύμβουλοι τοῦ Πρίγκηπα;

7ο) Ψέματα εἶναι πὼς ὁ Βενιζέλος σκίζεται
ἀκόμα γιὰ τὸν ἐλεγχο, φωνάζοντας πὼς εἶναι ἐθνι-
κός; Πὼς ἐξηγιέται τὸ ὅτι καλὰ καὶ σώνει θέλει

νὰ βάλῃ καζίκι στὴν πατρίδα του, τώρα πού ὁ τύ-
ραννος ἔφυγε;

8ο) Ψέματα εἶναι πὼς ὁ Βενιζέλος στὰ 1901
δ,τι εἶπε τὰ πρωτομίλησε μὲ τοὺς Πρόξενους; Τὸ
λένε καὶ οἱ Τυραννοδιῶχτες ἄ,τι εἶπε ὁ Βενιζέλος
τὸ ἐπιβάλλει τὴν ἡ Βυρῶπη. Κεραυλίδια καὶ
νιάου....

9ο) Ψέματα εἶναι πὼς ὁ Βενιζέλος εἶναι ἓνας
μέγας (πολὺ μέγας, στὴν ἀλήθεια) πατριώτης, πού
ἐθυσίασε τὰ πάντα, τὴν τιμὴ τῆς Πατρίδας του,
τὴ λίγη τῆς αὐτονομία, τὴ ζωὴ κάμποσων Κρητι-
κῶν, γιὰ νὰ γίνῃ καλὰ καὶ σώνει Κυβερνήτης τῆς
Κρήτης; καὶ

10ο) Ψέματα εἶναι πὼς ἐλαμπαν ἀπὸ χαρὰ,
ἀγαλλίαση, ἐθνικὴ ἱκανοποίηση, ἐθνικὴ ἴδωνή, τὰ
μοῦτρα αὐτῶν πού ὑπογράφουν τοὺς «Τυραννοδιῶ-
χτες» ὅταν ἐδιαδόθηκε τὸ βράδυ στὶς 15 τοῦ Σε-
τέμπερη, πὼς ὁ Λουμπάνσκη γίνεται διχτάτορας
στὴν Κρήτη, στρατιωτικώτατος διοικητάρης, αὐ-
τῶν τῶν ἐλευθερωτῶν, τῶν πατριωτῶν, τῶν μαρ-
τύρων;

Σ' αὐτὰ θέλω νὰ μοῦ ἀπαντήσουνε καὶ ὕστερα
ν' ἀρχίσουμε τὴ συζήτηση.

Δὲν ὑπογράφω, γιὰτὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἀπολυταρ-
χισμοῦ, οἱ ὑπερκαπιστάδες τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύ-
που, θὰ πάρουν τὸ «Νουμά» θὰ πᾶνε στὰ Πρόξε-
νεῖα ἢ στὸ Λουμπάνσκη, θὰ μὲ βάλουνε στὸ Φιρκᾶ,
καὶ θὰ μὲ θέσουνε σὲ χμεσο σχέση μὲ τίς διάταξες
τοῦ παράνομου στρατιωτικοῦ Νόμου, πού παράνομα
ἐφαρμόζονται, πού ἐφρίζαν καθὲ πρόσχημα δικαιο-
σύνης στὸν ταλαιπωρημένο αὐτὸ τόπο, τοῦ Στρα-
τιωτικοῦ Νόμου πού τὴν παράταση τῆς ἐρχομῆς
του αὐτοὶ μόνον—οἱ ἐλευθερωτῆς—ζητοῦνε ἀκόμα.

Χανιά, Ὀχτώβρης τοῦ 1906.

ΕΝΑΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΚΟΣ

ΜΠΟΥΓΑΡΙΝΙΑ

Στὸν ποιητὴ Γιάννη Περγαλιάνη.

Μπουγαρινιά, πλαστῆκανε τὰ βράδια ἀπ' τὸ σκοτάδι,
Καὶ σὰν τὰ χιόνια τῶν βουνῶν εἶναι οἱ δικοὶ σου
ἀνθοί,
Καὶ σὲ ρωτᾶω ἀνήξερος, γιὰτὶ τὸ βράδι βράδι,
Γιὰτὶ στίς μαῦρες τίς νυχτιές τὸ λούλουδό σου ἀνθεῖ;

Νυφούλα ἐσύ, λευκόφορη, μὲ ἀσύγκριτη μιὰ χάρη,
Μὲ χίλια δυὸ γηπέματα, μὲ μύριες εὐωδιές,
Μὴν καρτερεῖς τὸ πέρασμα τοῦ μαύρου καβαλάρη,
Γιὰ νὰ σὲ πᾶν συντρόφισσα στίς σκοτεινές στοές;

Στάστρα μὴν ἔχει κατοικιά τὸ ποθητὸ σου ταῖρι,
Καὶ στέλνεις τὰ γλυκόλογα στοὺς ἀγαπητικούς;
Τῆς μέρας μὴ φοβήθηκες τὸλόλαμπρο τᾶστέρι,
Τὸ φέγγος σου ζηλευόντας μὴν κάψει τοὺς ἀνθοὺς;

Ἦ λευκοστόλιστο δεντρί, θυμίζεις τὴ μορφή τῆς,
Κ' ὡς βλέπω σε, τὸλόλευκο κορμάκι τῆς θωρῶ,
Τὰ χέρια τῆς, ὡ θύμινδες ξυπνήστε, τὴν ψυχὴ τῆς!..
Γιὰ τοῦτο λούλουδον ἀλλίως ἐμένα σάγαπῶ.

Καὶ μέσ' στὰ πένθη τῆς νυχτιᾶς ἀνθεῖς εὐτυχισμένα,
Καὶ κάτι κρύφιο, ἀπόκρυφο, τῆς Μοίρας καρτερεῖς,
Καὶ μένα ζῶνουν στεναγμοί, μὲ ζῶνουν πόνοι ἐμένα
Στὰσύντριφτα τρισκόταδα μᾶς ἄχαρης ζωῆς.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Σ' ἓνα γαλλικὸ περιοδικὸ ὁ Λέο Claretie δημοσίεψε
ἓνα καλογραμμένο ἄρθρο του μὲ τὸν τίτλο «τὰ καλαμπού-
ρια τῶν σοβαρῶν ἀνθρώπων». Ὁ συγγραφεὺς ζετᾶζει ἀπὸ
ποῦ βγήκε ἡ λέξη καλαμπούρι, πὼς ἐξηγιέται στὰ διαφε-
ρα λεξικά καὶ κατακρίνοντας τα, τὰ λέει «στραβισμό τοῦ
πνεύματος». Στὸ τέλος κάνει λόγο γιὰ τὰ καλαμπούρια
πολλῶν ἀξιολογῶν συγγραφέων, πού παρασύρθηκαν κ' ἄφτο
ἀπὸ τὴ μόδα τοῦ καλαμπουρισμοῦ.—Κ' ἐμεῖς τὰ ξέρομε
πὼς οἱ ἐξυπνάδες, οἱ νοστιμάδες, εἶναι καλῆς, μὰ τὰ καλα-
μπούρια τ' ἀνάστα καὶ οἱ σάχλης οἱ ἐλλαδικίς μᾶς θυμί-
ζουνε—μὲ τὸ συμπάθειο—τὴ λεκάκη τῆς κρεβατοκάμα-
ρας μας.